

2. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV PODRAVJA

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE
REGIONALNI CENTER MARIBOR
GIBANJE ZNANOST MLADINI

ŠOLSKA HRANILNICA IN VARČEVANJE

Avtorji: NEŽA FORSTNER - 5.r, PETRA GRDADOLNIK - 5.r,
ŽANA WOLFGRUBER - 6. r

Mentorica: SONJA WOLFGRUBER

Leto izdelave: 2002

Osnovna šola Lovrenc na Pohorju

2. Šolska hranilnica in varčevanje

1. POVZETEK	3
2. ZAHVALA	4
3. UVOD	5
4. TEORETIČNI DEL NALOGE	6
4. 1. HRANILNA SLUŽBA - od l. 1971 do l. 1977	6
4. 2. ŠOLSKA PIONIRSKA HRANILNICA - od l. 1977 do l. 1981	11
4. 3. ŠOLSKA HRANILNICA - od l. 1981 do danes	12
4. 4. NEKDANJE DELAVKE V ŠOLSKI HRANILNICI	19
4. 4. 1. Ga. RAJKA BEIGOT (roj. Krajnc)	19
4. 4. 2. Ga. DARJA KRANJC (roj. Petrič)	20
4. 4. 3. Ga. IRENA ČREŠNAR (roj. Šumer)	20
5. POVZETKI IZ ANKETE ZA DANAŠNJE VARČEVALCE	21
6. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	23
7. SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE	24
8. PRILOGE	24

1. POVZETEK

Na naši šoli smo učenci vključeni v različne aktivnosti. Ena izmed najstarejših dejavnosti, ki deluje na šoli neprekinjeno že 30 let, je Šolska hranilnica.

Raziskale in opisale smo zgodovinski pregled delovanja naše Šolske hranilnice. Pri pregledu Šolske kronike in s pomočjo anketnega vprašalnika smo prišle do podatkov o delu in poslovanju hranilnice. Ugotovile smo, da je naša Šolska hranilnica prva v Sloveniji ali prva v tedanji Jugoslaviji.

Zanimalo pa nas je tudi kako množično varčujejo učenci naše šole. Prišle smo do zaključka, da najbolj množično varčujejo učenci razredne stopnje, nato otroci iz vrtca, sledijo jim učenci predmetne stopnje. Vsi razredi varčujejo tudi za zaključne ekskurzije ali šolo v naravi. Učenci radi varčujejo, ker lahko sami razpolagajo s svojim denarjem, motivirajo pa jih nagrade, ki si jih prislužijo z rednim mesečnim varčevanjem.

Z našo raziskavo smo prišle do ugotovitve, da je bilo poslovanje hranilnice v vseh teh 30-ih letih uspešno in da ima Šolska hranilnica vizijo tudi v prihodnosti.

2. ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem nekdanjim delavcem Šolske hranilnice, ki so bili pripravljeni sodelovati z nami.

Posebej se zahvaljujemo za sodelovanje nekdanji mentorici Šolske hranilnice ga. Mileni Pečnik in sedanjemu mentorju g. Viliju Šumerju.

Hvala tudi vsem učencem - varčevalcem za sodelovanje pri anketnem vprašalniku.

3. UVOD

V letošnjem šolskem letu smo praznovali 30. obletnico delovanja Šolske hranilnice. Proslavili smo jo s kulturnim in zabavnim programom. Na tej prireditvi smo prisostvovali vsi učenci in učitelji naše šole ter otroci iz vrtca, ki spada k šoli.

Ob tej priliki se nam je porodila ideja, da bi lahko raziskale, kakšni so bili začetki delovanja naše hranilnice. Spraševale smo se, kako je uspelo, da deluje neprekinjeno že toliko let.

Na sami prireditvi smo o tem poklepetale z našo bivšo razredničarko, ki je bila takoj navdušena in nam je predlagala, da lahko to temo izberemo za raziskovanje. Tako je vzknila ideja in že čez približno mesec dni smo se lotile raziskovanja.

Na našem prvem srečanju z mentorico smo se dogovorile za načrt - potek raziskovanja. Mentorica nam je predlagala, da najprej pregledamo dosedanje raziskovalne naloge in Šolsko kroniko. Zelo smo se veselile, da bomo imele možnost brskati po šolskem arhivu. Že v naslednjih dneh smo si delale zapiske iz vseh kronik, kjer smo našle karkoli zanimivega o Šolski hranilnici. Pri tem smo ugotovile, da je v začetnih letih delovanja, hranilnica samo omenjena, nič pa ni zabeleženega o njenem delovanju.

Odločile smo se izdelati anketni vprašalnik za nekdanje delavce hranilnice za katere smo izvedele na šolski prireditvi. Iz anketnega vprašalnika smo si izpisovale podatke, ki smo jih rabile za sestavo zgodovinskega pregleda o poslovanju hranilnice. Z mentorjema smo opravile tudi intervju.

Nalogo smo želele popestriti še z dejstvi kako poteka varčevanje na šoli letošnje šolsko leto. Naključno smo izbrale 28 anketirancev iz naše šole, ki varčujejo v Šolski hranilnici.

Predvidevale smo, da učenci naše šole, predvsem mlajši, radi varčujejo in da so za to primerno motivirani.

4. TEORETIČNI DEL NALOGE

Iz ankete, ki smo jo pripravile za nekdanje delavce Šolske hranilnice, bomo opisale začetek delovanja le-te in kako je potekalo nadaljnje poslovanje.

4. 1. HRANILNA SLUŽBA - od l. 1971 do l. 1977

Prva mentorica in začetnica varčevalne dejavnosti na naši šoli je bila ga. MILENA PEČNIK. Ga. Milena je učiteljica na naši šoli že več kot 30 let. Kot učiteljica razrednega pouka je bila dejavna na raznih področjih, ki so jo interesirala. Zaupala nam je, da nerada govori o svojem delu, zato tudi v Šolski kroniki za časa njenega dela v Šolski hranilnici, ni bilo podrobno opisano delo hranilnice. Bila pa je pripravljena sodelovati z nami in obuditi spomine na prva leta njenega službovanja.

Z občudovanjem smo sledile njeni pripovedi in si zapisovale podatke. Na osnovi zapiskov in njenih odgovorov v anketi smo oblikovale naslednji zapis.

Izhajala je iz družine, kjer je bil oče "pravi bančnik" (tako je zapisala v anketi). Razložila nam je, da je bil njen oče, Drago Petovar, med prvimi začetniki bančništva v Banja Luki. V Mariboru, kjer je družina Petovar stanovala, pa je bil g. Drago ustanovitelj in direktor takratne prve banke, ki se je imenovala Komunalna banka. Člani njene družine so imeli prve hranilne knjige.

Ga. Milena se spominja, da je imela hranilno knjigo s številko ena. Gospe Mileni so bili torej bančniški posli precej znani. Oče jim je privzgojil spoštovanje do denarja, natančnost, redoljubnost, doslednost in vztrajnost. Vse te vrline spoštuje ga. Milena še danes, tako v učiteljskem poklicu, kot tudi pri vseh dejavnostih, pri katerih je sodelovala in sodeluje še danes, tudi v kraju. Takšno jo poznamo tudi me, jo zato spoštujemo in cenimo.

Na Lovrenški osnovni šoli je sprejela službo leta 1969 in se tudi preselila v učiteljski blok, kjer stanuje še danes, čeprav njenemu očetu to ni bilo po volji. Kar hitro je začela razmišljati o tem, da bi z bančništvom začela na šoli - z mladimi. Takratnemu ravnatelju, g. Vojku Lovšetu, je predlagala, da bi na šoli ustanovili Pionirsko hranilnico. Zdelo se ji je prav, da bi na šoli poleg trgovine s šolskimi potrebščinami, bila tudi banka. Našla je somišljenike v takratni mariborski Komunalni banki ter na lovrenški šoli. Tako se je rodila ena prvih pionirskih hranilnic v takratni Jugoslaviji, v šolskem letu 1971/72.

Ga. Milena je bila torej ustanoviteljica in prva mentorica Hranilne službe, kot so jo takrat imenovali. V hranilnici so delale učenke osnovne šole, ki so pokazale zanimanje za to delo, seveda pa so morale izpolnjevati določene pogoje. Morale so biti pridne, delovne, zanesljive in tudi hitre, iznajdljive.

Ga. Milena jih je sprejemala kot svoje mlajše sodelavke. To se nam je zdelo zanimivo, saj so bile drugače to njene učenke.

Ga. Pečnik danes ugotavlja, da so učenke svoje delo opravljale skoraj preresno, preskrbno in prenatanko. Hranilnica je poslovala med daljšim - glavnim odmorom. Poslovale so vedno samo tri delavke, tri pa so počivale, nato so se zamenjale. Ko so se uvajale nove, mlajše delavke, se sedele ena za drugo, v dveh vrstah. Vedno je bila prisotna tudi ga. Milena.

Hranilnica je najprej poslovala v tedanji ravnateljjevi pisarni. Prva oprema je bila zelo skromna. Delale so na veliki mizi, ki je imela predale pod ključem. V te predale so učenke shranjevale vso dokumentacijo, ki je bila seveda tajna. Ta je shranjena v šolskem arhivu še danes. Delavke so skrbno vodile vso evidenco poslovanja Hranilne službe in sicer:

- ◇ poseben zvezek, kjer so bili evidentirani vsi varčevalci pod zaporednimi številkami;
- ◇ dnevnik poslovanja, kamor so vsakodnevno beležile osebne podatke o varčevalcu, ki je vložil ali dvignil denar;
- ◇ evidenčne kartone za vsakega varčevalca s podatki o vlogah, dvigih in dejanskem stanju;
- ◇ hranilne knjižice, ki so jih izpolnjevale varčevalcem.

Ga. Milena nam je povedala, da je bilo delo v hranilnici prijetno, saj so bile delavke resne in vedno pravočasno na svojih delovnih mestih. Spominja se, da je ob tem, ko je načrtovala delo Hranilne službe menila, da bo resnih obiskovalcev hranilnice več, kot se je kasneje izkazalo v praksi. Kakor vsaka stvar je imela tudi hranilnica na začetku veliko radovednežev, ki pa so postopoma začeli prinašati tudi večje vsote takratnih "dinarjev".

Po mnenju mentorice hranilnice so dejstva, ki so otroke vzpodbudila za varčevanje v Šolski hranilnici, naslednja:

- ◇ nova dejavnost, ki se je začela na šoli;
- ◇ poslovanje hranilnice v prostorih ravnateljjeve pisarne, kamor sicer otroci niso zahajali;
- ◇ poslovanje z denarjem je bilo v takratnem času nekaj posebnega;
- ◇ otroci so lahko samostojno upravljali s svojim privarčevanim denarjem, brez nadzora svojih staršev;
- ◇ pritegnila jih je tudi kakšna novost - nova oprema, kasneje tudi nagrade za varčevalce.

Delavke hranilnice so vso poslovanje opravljale same. Ker še ni bilo računalnikov, so vse računale "peš". Da ne bi bilo kaj narobe, je šel vsak račun skozi dve računarki. Torej je bil pogoj za opravljanje dela tudi dobro računanje in lepa pisava. Popoldne ali zvečer pa je vsakodnevno poslovanje pregledala in preračunala še mentorica, da le ne bi prišlo do kakšne napake.

8. Šolska hranilnica in varčevanje

Enkrat letno so poslovanje banke pregledali "ta veliki" bančniki. Vso dokumentacijo z evidenčnimi kartoni so odpeljali v Maribor na Komunalno banko, da so vse še enkrat preračunali s "stroji". Trajalo je teden dni, da so vso dokumentacijo dobili nazaj s poročilom o poslovanju. Delavke so to poročilo čakale z veliko negotovostjo in se spraševale ali bo vse v redu in kaj se bo zgodilo, če bo kaj narobe.

Ga. Milena se še danes z grenkobo spominja enega poročila s Komunalne banke, pri katerem so ugotovili zmoto za en dinar. Vse delavke so bile zelo obupane. Mentorica je imela ob tem neljubem dogodku še posebno slab občutek, izgubila je voljo do dela, najraje bi opustila delo hranilnice. Bančniki so jih pri tem tolažili, da takšna zmota ni tako tragična, saj je sicer poslovanje Hranilne službe vzorno. Odločile so se, da bodo z delom nadaljevale.

Mentorica se je morala udeleževati tudi sestankov z vodilnimi bančniki v Mariboru, bila je članica Sveta banke. Spominja se, da jo je bilo teh sestankov še posebej strah, saj je bila med najmlajšimi. Jemali so jo kot enakovredno. Pregledovali so minulo poslovanje in načrtovali delo v prihodnjih obdobjih.

Počasi so se začele ustanavljati Pionirske hranilnice širom po Jugoslaviji. Člani Sveta banke so jim pomagali in jih usmerjali pri delu. V Lovrenc so prišli na ogled Hranilne službe otroci in mentorji iz Mariborskih šol in iz mnogih drugih krajev in republik Jugoslavije, z namenom, da opazujejo samo poslovanje hranilnice.

Veselili so se, ko so dobili prve hranilnike, različnih oblik: v obliki pujska, marsovčka. Najprej keramične, nato kovinske in kasneje plastične. Učenci so začeli tekmovati za nagrado "STRİČKA CVENKA". Manjše nagrade so bile za mesečni obisk, kasneje pa za trimesečja: ravnila, radirke, svinčnike, šilčke, igrice; vse z oznako *Strička Cvenka*:

Za redne mesečne obiske pa so varčevalci na koncu šol. I. dobili hranilnik - vsako leto malo drugačnega. Glede na takratni finančni položaj družin je tudi manj otrok osvojilo končno nagrado.

9. Šolska hranilnica in varčevanje

Sodelovali in dopisovali so si tudi z drugimi bankami in pionirskimi hranilnicami nekdanje Jugoslavije.

V posebno veselje jim je bilo, ko jim je približno po dveh letih uspešnega poslovanja, uspelo pripraviti razstavo hranilnikov in drugega propagandnega materiala: plakatov, zastavic, ipd. Zbrale so toliko stvari, da je imela nekdanja ravnateljeva ali današnja pisarna računovodstva, premalo polic za vso zbrano gradivo.

Poleg posameznikov, so začele varčevati tudi razredne skupnosti, ki so prav tako imele hranilne knjižice. Imenitno se jim je zdelo, ko so dobili posebne listke za vloge, prav za pionirske hranilnice.

Delavke so morale obračunavati tudi obresti po posebni lestvici, zato so se razveselile prvega računskega stroja. Kasneje so dobile tudi pisalni stroj, ki so ga uporabile za pisanje dopisov, pisem in evidentiranje podatkov. Od privarčevanih obresti so kupili nagrade za najboljše razredne skupnosti - žoge, kolebnice, ipd.

Posebna pridobitev je bila nova oprema - višji pult (podoben gostilniškemu) z več majhnimi predali, ki jim ga je kupila banka.

V času dvoizmenskega pouka v stari šoli je hranilnica poslovala v opoldanskem času, ko pa smo leta 1974 pridobili še nov prizidek šole, pa zjutraj pred in po pouku.

10. Šolska hranilnica in varčevanje

Od obiska pri ga. Pečnik smo odnesle polno prijetnih vtisov. Všeč nam je bilo, da je bila vedno za novitete. Poleg tega, da je imela prva hranilno knjigo, si je prva odprla tudi žiro račun. Spoznale smo, da je bila s svojo odločnostjo in vztrajnostjo tudi uspešna.

Zapisale bomo še misel, ki nam jo je napisala na koncu, izčrpno izpolnjene ankete, s katero nam je dala še več elana za nadaljnje raziskovanje:

Spoštovati moramo ne le drug drugega - tudi DENAR.

*Želim vam, da bi vas delo ob spominih razveseljevalo
in da bi bili zadovoljni in uspešni.*

Fotografija 1: Ga. Pečnik ob podelitvi priznanja na prireditvi ob 30. obletnici Šolske hranilnice

Svoje delo v hranilnici je ga. Pečnik zaključila po šestih letih, leta 1977, ko je odšla na porodniški dopust. Vlogo mentorja je predala g. Viliju Šumerju, prav tako razrednemu učitelju.

4. 2. ŠOLSKA PIONIRSKA HRANILNICA - od I. 1977 do I. 1981

G. VILI ŠUMER je postal mentor Pionirske hranilnice leta 1977. Povedal nam je, da mu je g. ravnatelj zaupal to delo za eno šolsko leto - do vrnitve ge. Pečnik. Ostal pa je vse do danes.

"Pionirji varčevalci so lahko svoje prihranke vlagali trikrat tedensko, zjutraj od 7. do 8. ure - pred poukom. Starejši pionirji so samostojno vodili posle, bili so zelo aktivni in natančni.

Varčevalcev je bilo 243. Bili so vključeni v akcijo Strička Cvenka. Za vsak mesečni obisk so dobili posebno darilce: nalepko, značko, koledarček. V občini Maribor je potekalo tekmovanje za najboljšo Pionirsko hranilno službo. Pionir, ki je usvojil Cvenka, je bil izžreban za izlet, ki se ga je udeležil v mesecu juniju."

(Šolska kronika, št. 3, str.:18)

" V šol. I. 1978/79 je Pionirska hranilnica izgubila svoj prostor v nekdanji ravnateljevi pisarni. Prostor je bil preurejen v šolsko zobozdravstveno ambulanto. Hranilnica pa se je preselila na hodnik nove šole. Sama lokacija je bila sicer primerna, le urediti jo bo treba s primernim pultom za lažje poslovanje.

Poslovala je dvakrat tedensko. Vsi dnevi poslovanja so evidentirani v blagajniškem dnevniku. 340 pionirjev je tekmovalo za Strička Cvenka, le 6 jih je tekmovanje uspešno zaključilo, en učenec si je pridobil maskoto. Trije učenci - delavci hranilnice so dobili priznanje za uspešno delo: Šumer Jolanda, Sinrajh Cirila in Šumer Irena. Dobili so Musijevo značko."

(Šolska kronika, št. 3, str.: 44)

"V šol. I. 1979/80 je hranilnica poslovala v jutranjih urah in v prostem času. Po pregledu dnevnika je bila odprta 70 krat po 2 uri in 15 min. Število varčevalcev se je zmanjšalo, privarčevana vsota pa dvignila."

(Šolska kronika, št. 3, str.: 77)

12. Šolska hranilnica in varčevanje

“V šol. l. 1980/81 je število varčevalcev narastlo. Ob svetovnem dnevu varčevanja - 31. oktobra, se je vršila proslava, pionirji so brali svoje spise, podano je bilo celotno poročilo Pionirske hranilnice. Delavci hranilnice so bili tudi nagrajeni.”

(Šolska kronika, št. 3, str.: 109)

Fotografija 2: Proslava ob dnevu varčevanja (leto ni znano); na levi strani je g. Vili Šumer

4. 3. ŠOLSKA HRANILNICA - od l. 1981 do danes

G. Vili Šumer je ostal mentor Šolske hranilnice vse do danes, ko opravlja to delo že upokojen.

V tem času so se menjali tudi ravnatelji: g. Dušan Fornezzi in sedanji ravnatelj g. Andrej Kasjak.

V Šolski kroniki za šol. l. 1981/82 smo prvič zasledile podatke o privarčevanem denarju.

“Med posameznimi varčevalci je bilo tudi 10 razrednih skupnosti in 7 organizacij. Vloženih je bilo 309 223, 85 din (1132 vlog), dvignjenih 103 275, 75 din (264 dvigov), tako da je znašal “saldo” ob koncu šol. l. 295 752, 70 din.”

(Šolska kronika, št. 3, str.: 138)

13. Šolska hranilnica in varčevanje

Skozi nadaljna leta se je spreminjalo število varčevalcev navzgor ali navzdol, tudi glede na število otrok v posameznem šolskem letu.

Zanimivo nam je bilo dejstvo, da se je privarčevana vsota do leta 1984 dvignila že na "700 000 din".

V tem času so pričeli tudi z vezavo vlog, v glavnem za čas treh mesecev, za to so se dvignile tudi obresti "od 7 na 47%".

(Šolska kronika, št. 4, str.: 52)

"V šol. l. 1984/85 so bile zelo aktivne razredne skupnosti pri raznih delovnih akcijah: zbiranje starega papirja in železa, delo v drevesnici GG - ja in nabiranju polžev. S tem se je masa privarčevanega denarja podvojila in je znašala 1 450 000 din."

(Šolska kronika, št. 4, str.: 86)

V naslednjih letih se je privarčevana vsota znatno večala, predvsem zaradi velike inflacije denarja.

"V šol. l. 1990/91 smo zasledile nove podatke z imeni delavcev v hranilnici in sicer: Kornelija Rožanc, Mihaela Črnko, Anže Bečan, Mojca Javornik, Nežka Obrulj, Klavdija Fornezzi in Bernarda Kušar (učenci od 5. do 8. razreda).

Privarčevane obresti so razdelili kolektivnim varčevalcem, denarne nagrade so dobili delavci banke, iz tega vira pa so plačali tudi dramsko skupino iz OŠ Ruše, ki so se na šoli predstavili z igro Pika Nogavička."

(Šolska kronika, št. 5, str.: 81)

Zanimivo se nam je zdelo, da je v šol. l. 1991/92 mentorju Viliju Šumerju pomagala pri delu g. Irena Črešnar (roj. Šumer) - hčerka g. Vilija, prav tako razredna učiteljica, ki je bila takrat na OŠ že zaposlena. Ga. Irena je v hranilnici delala že prej kot učenka naše šole.

(Šolska kronika, št. 5, str.: 112)

"V šol. l. 1992/93 se je denarna masa povečala, tako da so obresti sproti vpisovali skupinskim varčevalcem. Običajno hranilno knjižico so zamenjali za varčevalno."

(Šolska kronika, št. 5, str.: 140)

14. Šolska hranilnica in varčevanje

“V šol. l. 1994/95 sta začeli v hranilnici delati učenki Mateja Osovníkar in Nina Rek iz 6. r”, ki sta delali vse do 8. r in prejeli tudi Musijevo nagrado in priznanje.

(Šolska kronika, št. 6, str.: 40)

“Učenci naše šole so se še posebej razveselili, ko so bili v šol. l. 1995/96 skupaj z mentorjem povabljeni v Maribor, v Narodni dom, na prireditvi, na kateri smo prejeli priznanje za največ privarčevanega denarja na učenca” - glede na to, da smo šola z manjšim št. učencev - okoli 280.

(Šolska kronika, št. 6, str.: 79)

Fotografija 3: Najbolj pridni varčevalci na prireditvi v Narodnem domu; zadaj ga. Irena Črešnar in g. Vili Šumer

15. Šolska hranilnica in varčevanje

Akcija tekmovanja za Strička Cvenka se je obdržala več kot 20 let. V Šolski kroniki je bila omenjena vse do leta 1998.

Od takrat dalje varčevalci zbirajo potrjene žige. Za pet in na koncu šolskega leta za deset potrjenih žigov pa prejmejo praktične nagrade: hranilnik, denarnico, majico, peresnico s pisali, brisačo, nahrbtnik ali potovalko. Na vsaki nagradi je natisnjen znak Nove KBM d. d., katere enoto imamo tudi v Lovrencu.

G. Vili po vsakem dnevu poslovanja odnese denar v našo Lovrenško banko.

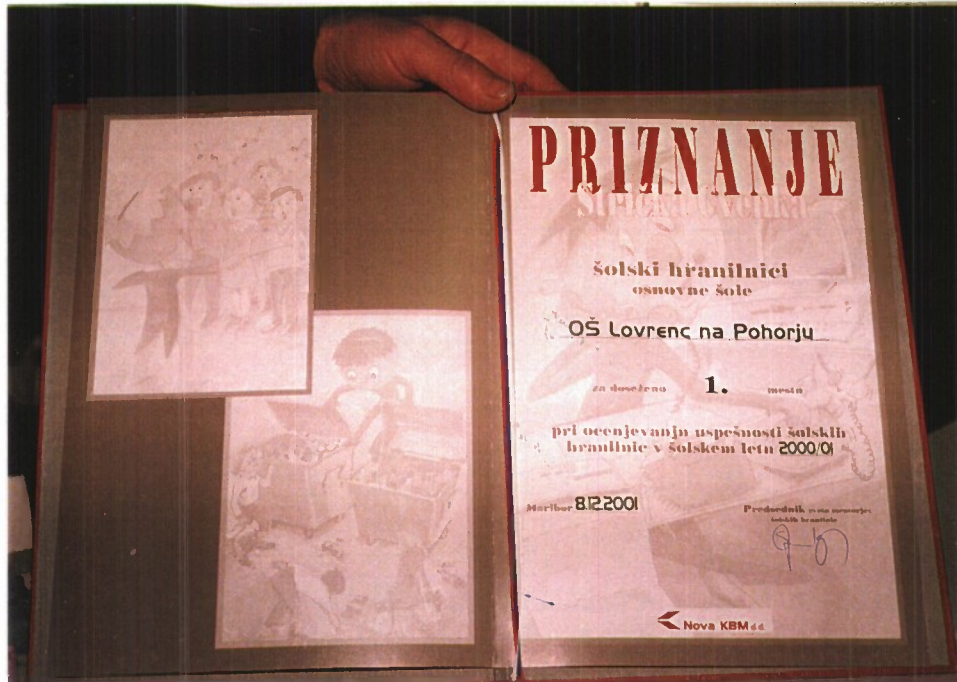
Fotografija 4: Varčevalci naše šole s praktičnimi nagradami, ki so si jih prislužili

Vsi učenci - varčevalci, ki na koncu šol. l. zberejo 10 potrjenih žigov, sodelujejo tudi v nagradnem žrebanju vseh osnovnošolcev Slovenije, kjer izžrebajo dva ali tri dobitnike gorskih koles.

Nadvse srečni smo bili, da je bila tudi naša šola enkrat med srečnimi nagrajenci in sicer v lanskem šol. letu. Junija 2001 smo proslavili dogodek, ko je učenec 1. razreda Dani Javernik prejel gorsko kolo - eden izmed treh varčevalcev v celotni Sloveniji.

16. Šolska hranilnica in varčevanje

V šol. l. 2000/01 je naša šola prvič prejela priznanje za doseženo 1. mesto pri ocenjevanju uspešnosti šolskih hranilnic, med vsemi 115 šolskimi hranilnicami v Sloveniji.

Fotografija 5: Priznanje šolski hranilnici OŠ Lovrenc na Pohorju

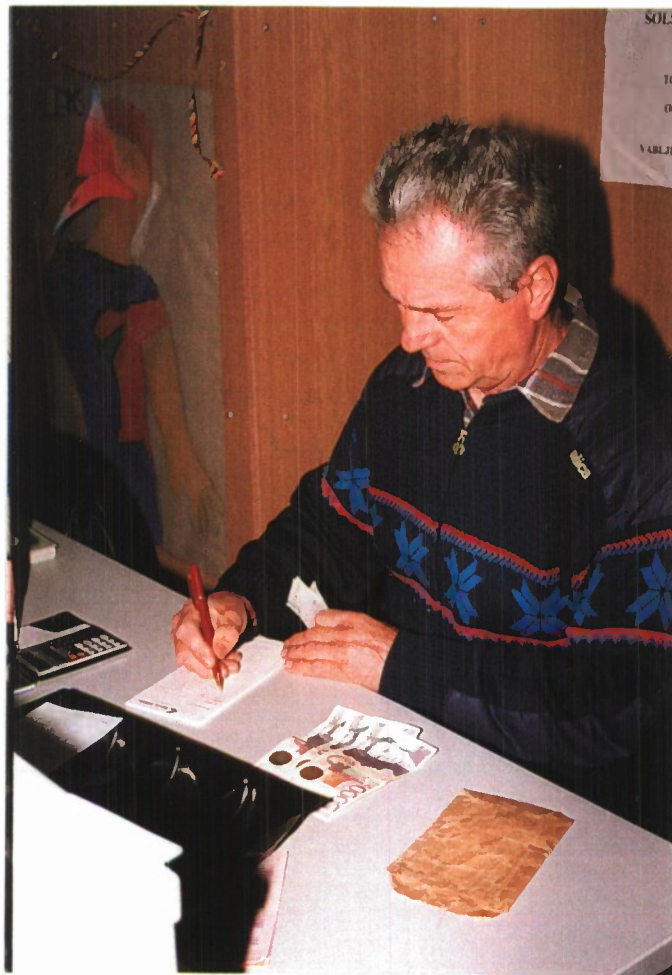
17. Šolska hranilnica in varčevanje

G. Vili Šumer je mentor naše Šolske hranilnice polnih 25 let. Povedal nam je, da je vloga mentorja izredno odgovorna. Materialna sredstva in nadzor zagotavlja ustanovitelj in pokrovitelj Nova KBM (Kreditna banka Maribor). Delavce hranilnic in obratovalni čas pa si mentor izbere sam. V njegovem obdobju se je zamenjalo veliko delavcev Šolske hranilnice, prišlo in odšlo na stotine varčevalcev.

Najbolj pridni so varčevalci razredne stopnje, nato otroci iz vrtca, sledijo jim učenci predmetne stopnje.

Učenci varčujejo tudi kolektivno - posamezni razredi, za zaključne ekskurzije ali šolo v naravi.

G. Vili je mnenja, da se otroci z varčevanjem naučijo umetnosti ravnanja z denarjem. Velika vzpodbuda pa so jim seveda zaslužene praktične nagrade. To delo mu je v veselje in je postalo del njegovega življenja. Od kar je v pokoju vso delo opravlja sam. Skozi vso njegovo obdobje posluje hranilnica brez težav.

Fotografija 6: G. Vili Šumer pri svojem bančnem pultu, na zdajšnji lokaciji - na hodniku stare šole

18. Šolska hranilnica in varčevanje

Najbolj veselo pa je bilo ob praznovanju 30. obletnice delovanja Šolske hranilnice.

26. oktobra 2001 smo imeli prireditev za celotno šolo - tudi za nevarčevalce. Te slovesnosti so se udeležili tudi mnogi povabljeni gostje.

Fotografija 7: Od leve proti desni: prva mentorica Šolske hranilnice ga. Milena Pečnik, takratni učenki - prvi delavki Šolske hranilnice: ga. Rajka Beigot in ga. Darja Krajnc, prva varčevalka ga. Tončka Javornik, nekdanji ravnatelj g. Dušan Fornezzi, današnji ravnatelj g. Andrej Kasjak, predsednik Sveta mentorjev Šolskih hranilnic g. Miran Veršnik in sedanji mentor g. Vili Šumer

Na prireditvi so bili tudi najmanjši iz vrtca, ki so prav tako varčevalci. Učenci smo sodelovali s kulturnim programom. Najbolj veseli pa smo bili zabavnega dela - nastopa pevca Sebastijana s svojima plesalkama. Na koncu smo bili vsi pogoščeni s torto, ki nam jo je ob obletnici podarila Nova KBM.

Fotografija 8: Torta Nove KBM ob 30. obletnici Šolske hranilnice

4. 4. NEKDANJE DELAVKE V ŠOLSKI HRANILNICI

Zdelo se nam je prav, da nam o svojem delu povedo tudi nekdanje delavke Šolske hranilnice, ki so bile udeležene prireditve ob 30. obletnici. Iz ankete smo povzele naslednje podatke.

4. 4. 1. Ga. RAJKA BEIGOT (roj. Krajnc)

V Šolski hranilnici je delala od I. 1973 do I.1977, od 5. do 8. razreda. Svojega dela se spominja - kako je sprejemala vloge denarja, preštevala denar in zapisovala evidenco. Pri delu je morala biti zelo natančna. Vse so opravljali pod vodstvom Milene Pečnik. Delo v hranilnici ji je bilo v veselje.

Varčevalcev je bilo v tistem času precej in večjih težav pri delu se ne spominja.

Posebej ji je ostal v prijetnem spominu dogodek, ko je delavke hranilnice, mentorica ga. Pečnik, za nagrado za pridno delo v hranilnici, peljala v Maribor, v Hotel Slavija na kos torte, ki se je imenovala Bela dama. Takrat jo je prvič jedla, zato se tega dogodka z veseljem spominja.

4. 4. 2. Ga. DARJA KRANJC (roj. Petrič)

V Šolski hranilnici je pomagala od I. 1975 do I. 1979, pred 25 leti. Ga. Darja se spominja svojega dela v hranilnici, ko je bila še v stari šoli. Poleg hranilnice je delala tudi v šolski trgovini, tako da je morala biti zelo pridna in aktivna. Učenci OŠ so bili takrat zelo veseli, da imajo Šolsko hranilnico - kot pravo banko. Med varčevalci so bili večinoma učenci iz razredne stopnje. Spominja se, da so morale biti zelo natančne, saj je bila mentorica, ga. Pečnik, zelo dosledna. Delavke so zbirale tudi pregovore o denarju in si jih zapisovale.

4. 4. 3. Ga. IRENA ČREŠNAR (roj. Šumer)

V Šolski hranilnici je delala od 5. do 8. razreda, od leta 1977, ko je mentorsko delo prevzel njen oče, pa do leta 1981. Spominja se, da so delale "kot prave bančne delavke": štele denar, pisale dnevnik, kartone, v hranilne knjižice, ... V tistem času je bilo veliko učencev varčevalcev. Velika vzpodbuda jim je bila akcija Striček Cvenk. Otrokom je bilo všeč, da so lahko vlagali in dvigovali denar brez staršev. Nagrade so bile bolj skromne kot danes: obeski za ključke, vrečka za copate, brisača, ... Drobiž so prinašali v banko s hranilniki. Hranilnica je poslovala dvakrat tedensko. Delali so na hodniku, pred zbornico, kasneje pa na mestu, kjer je danes informator. V času, ko so delali, je bil odmor (pred poukom ali v glavnem odmoru), zato je bil velik živ žav. Moral si biti zelo zbran pri svojem delu. Samo delo je bilo zanimivo, odgovorno in natančno. Všeč ji je bilo preštovati denar. Na začetku so bile bolj nerodne, kasneje pa so postale tako spretno, da so lahko štele denar in celo klepetale ali gledale okrog, pa se niso zmotile. Seveda pa so vse štele dvakrat!

Delavke banke so se vedno zelo dobro razumele in uživale pri delu, čeprav je bilo delo za "otroke" zelo odgovorno. Za delo v Šolski hranilnici je bila tudi nagrajena: dobila je Musijeve značke in knjižne nagrade. Vse ima še danes shranjeno, saj ji to veliko pomeni in jo spominja na takratno delo.

5. POVZETKI IZ ANKETE ZA DANAŠNJE VARČEVALCE

Želele smo izvedeti tudi kaj danes učenci naše šole menijo o varčevanju v Šolski hranilnici.

Anketirale smo 28 učencev različne starosti od 2. do 8. razreda. V vsak razred smo razdelile po 4 ankete. (Učencem 1. razreda nismo dale anket, ker predvidevamo, da bi imeli težave pri branju in izpolnjevanju anketnega vprašalnika.)

Anketo smo obdelale in dobile naslednje rezultate:

1. Koliko let že varčuješ v naši Šolski hranilnici?

- a) od 1 do 4 leta - 8
- b) od 5 do 8 let - 19
- c) več kot 8 let - 1

Ugotovile smo, da veliko učencev varčuje že iz vrtca. Torej imamo na šoli kar pridne varčevalce.

2. Ali redno - vsak mesec vložiš ali dvigneš denar?

- a) DA - 22
- b) NE - 6

Večina varčevalcev je torej rednih - vztrajnih, ki za vsak mesečni obisk v hranilnici prejmejo žig na tekmovalnem kartonu in so tako upravičeni do nagrad.

3. Kaj te je vzpodbudilo k temu, da varčuješ prav v Šolski hranilnici?

Obkrožiš lahko več odgovorov.

- a) da lahko sam razpolagam s svojim denarjem - 15
- b) nagrade - 21
- c) starši - 4
- d) drugo:
 - ker dobiš obresti - 2
 - ker je hranilnica v šoli - 2

Največ učencev torej varčuje v šoli zaradi tega, ker dobijo praktične nagrade in ker lahko sami odločajo o razpolaganju s svojim denarjem.

22. Šolska hranilnica in varčevanje

4. Kje, ob kakšnih priložnostih dobiš denar, ki ga vложиš na hranilno knjigo?

- a) za rojstni dan ali praznik - **20**
- b) za lepo oceno, šolski uspeh - **2**
- c) kot žepnino - **19**
- d) drugo - **0**

Denar, ki ga učenci vložijo v Šolski hranilnici dobijo ob različnih priložnostih, največ za rojstni dan, različne praznike in kot žepnino.

5. Ali varčuješ s kakšnim namenom - da si boš kaj kupil?

- a) DA - **25**
- b) NE - **3**

Večina učencev si želi za privarčevani denar nekaj kupiti.

6. Ali boš varčeval v Šolski hranilnici tudi v bodoče - morda do 8. razreda?

- a) DA - **23**
- b) NE - **0**
- c) NE VEM - **5**

Učenci želijo varčevati tudi v prihodnje.

6. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

- ⇒ Ob tem, ko smo se odločale za temo naše raziskovalne naloge, smo v šolski knjižnici pobrskale po dosedaj napisanih raziskovalnih nalogah, če bi v njih našle že kaj napisanega o Šolski hranilnici. Ugotovile smo, da o tej temi še ni pisal nihče. Vse o tem pa nas je zanimalo, saj smo tudi me redne varčevalke že od male šole dalje.
- ⇒ Z mentorico smo se dogovorile, da bomo pregledale še Šolske kronike, ki jih hranimo v šolskem arhivu. Dovolili so nam, da smo lahko pregledale vseh sedem knjig Šolske kronike. Z velikim užitkom smo listale po kroniki in si izpisovale podatke o hranilnici na naši šoli.
Zelo smo bile vesele, da smo lahko prvič brale tako zaupne podatke za veliko let nazaj. Občudovale smo tudi izredno zanimive rokopise - različne oblike pisav.
- ⇒ Ko smo prišle do prvega podatka o takratni Hranilni službi, smo bile malce razočarane, da ni bilo zapisanega nič o začetku poslovanja le-te. Ob pogovoru z mentorico smo se odločile, da bomo skušale dobiti več podatkov s pomočjo anketnega vprašalnika za nekdanje delavce v Šolski hranilnici. Ko smo brale to anketo, smo se odločile, da bomo prvo mentorico gospo Pečnik tudi intervjuvale. Pogovor z njo nas je še bolj navdušil, da smo nadaljevale z delom. Tudi iz vseh ostalih anket in Šolskih kronik smo izvedele toliko, da smo lahko povezale zaporedje dogajanja.
- ⇒ Ob koncu nas navdajajo prijetni občutki, da smo uspele zapisati zgodovinski pregled dela naše Šolske hranilnice, od tistih prvih začetkov pa vse do danes. Tako zapisana naloga bo lahko pomagala vsem, ki bodo želeli kdajkoli nadaljevati z raziskovanjem v zvezi z varčevanjem na naši šoli.
- ⇒ Vesele smo, da tudi danes učenci naše šole varčujejo v velikem številu in da razmišljajo o koristni naložbi denarja v Šolski hranilnici.
- ⇒ Zavedamo se, da je bila izbrana tema precej obširna in da bi lahko o varčevanju in odnosu do denarja na naši šoli danes raziskovali še bolj podrobno. To pa bi lahko bila tema nove raziskovalne naloge.

7. SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE

- ◇ Raziskovalna naloga na osnovni šoli, Maribor, november 2001
- ◇ Šolske kronike Osnovne šole Lovrenc na Pohorju, šolski arhiv

8. PRILOGE

- ◇ Anketni vprašalnik za delavce šole
- ◇ Anketni vprašalnik za učence
- ◇ Fotografije med samim besedilom raziskovalne naloge, različnih avtorjev, ki so last šolskega arhiva

ANKETNI VPRAŠALNIK

Na šoli raziskujemo temo Šolska hranilnica in varčevanje. Ker bi radi izvedeli čim več o delovanju naše hranilnice, Vas vljudno prosimo, če ste pripravljeni odgovoriti na nekaj vprašanj, ki Vam jih zastavljamo v tem anketnem vprašalniku.

Vsak Vaš odgovor nam bo veliko pripomogel pri izdelavi raziskovalne naloge.

Ime in priimek: _____

Starost: _____

1. Kdaj - v katerem času ste delali ali kakorkoli pomagali v naši šolski hranilnici?
2. Kaj je bilo Vaše delo in kako se ga spominjate?
3. Ali se spominjate, kako množično so otroci takrat na šoli varčevali v šolski hranilnici?

4. Kaj je otroke po Vašem mnenju spodbudilo k temu, da so varčevali, kakšna je bila reklama, nagrade?

5. Kako je hranilnica takrat poslovala, ali so bile tudi kakšne težave?

6. Ali se spominjate kakšnega posebnega dogodka, ki Vam je ostal v spominu? Na kratko nam ga opišite.

7. Če se spomnite še česarkoli v zvezi s poslovanjem šolske hranilnice, nam prosim zapišite še sami.

Zahvaljujemo se Vam za Vaš čas, ki ste ga namenili temu vprašalniku!

ANKETNI VPRAŠALNIK

Na šoli raziskujemo temo Šolska hranilnica in varčevanje. Ker bi radi izvedeli čim več o delovanju naše hranilnice, te prosimo, če odgovoriš na nekaj vprašanj. S tem nam boš pomagal, da bomo lahko izdelali raziskovalno nalogo.

Ime in priimek: _____

Razred: _____

Obkroži odgovor, ki ti najbolj ustreza!

1. Koliko let že varčuješ v naši Šolski hranilnici?

- a.) od 1 do 4 leta
- b.) od 5 do 8 let
- c.) več kot 8 let

2. Ali redno - vsak mesec vložiš ali dvigneš denar?

- a.) DA
- b.) NE

3. Kaj te je vzpodbudilo k temu, da varčuješ prav v Šolski hranilnici?
(obkrožiš lahko več odgovorov!)

- a.) da lahko sam razpolagam s svojim denarjem
- b.) nagrade
- c.) starši
- d.) drugo: _____

4. Kje, ob kakšnih priložnostih dobiš denar, ki ga vložiš na hranilno knjigo? (obkrožiš lahko več odgovorov!)

- a.) za rojstni dan ali praznik
- b.) za lepo oceno, šolski uspeh
- c.) kot žepnino
- d.) drugo: _____

5. Ali varčuješ s kakšnim namenom - da si boš morda kaj kupil?

a.) DA

b.) NE

6. Ali boš varčeval v Šolski hranilnici tudi v bodoče - morda do 8. razreda?

a.) DA

b.) NE

c.) NE VEM

Za sodelovanje se ti najlepše zahvaljujemo!